

כמראה הקשת בענן

Rainbow, Cloud and Covenant

(1) ברכות נט ע"א

מאי מברך? – **ברוך זוכר הברית.**

במתניתא תנא, רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: **נאמן בבריתו וקיים במאמרו.**

אמר רב פפא: הלכך גימרינהו לתרווייהו: **ברוך זוכר הברית, ונאמן בבריתו וקיים במאמרו.**

(2) בראשית ט, ח-יז

(ח) ויאמר אלהים אל-נח ואל-בניו אתו לאמר: (ט) ואני הנני מקים את-בריתי אתכם ואת-זרעכם אחריכם: (י) ואת כל-

נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל-חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ: (יא) והקמתי את-בריתי

אתכם ולא-יפרת כל-בשר עוד ממני המבול ולא-יהיה עוד מבול לשחת הארץ: (יב) ויאמר אלהים זאת אות-הברית אשר-

אני נתן ביני וביניכם ובין כל-נפש חיה אשר אתכם לדדת עולם: (יג) את-קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין

הארץ: (יד) והיה בענני ענן על-הארץ ונראתה הקשת בענן: (טו) וזכרתי את-בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל-נפש חיה

בכל-בשר ולא-יהיה עוד המים למבול לשחת כל-בשר: (טז) והיתה הקשת בענן וראיתה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין

כל-נפש חיה בכל-בשר אשר על-הארץ: (יז) ויאמר אלהים אל-נח זאת אות-הברית אשר הקמתי ביני ובין כל-בשר אשר

על-הארץ:

Questions:

- 1) With whom is השם making this covenant?
- 2) Who are the signatories to it?
- 3) What are the responsibilities of the "other side"?
- 4) Why is this ברית made with a קשת? What does this symbolize?
- 5) Why is the קשת always associated with a cloud?

(3) בראשית ב, ד-ז

(ד) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: (ה) וְכָלֹ שֵׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרַם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־
 עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרַם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל־ הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה: (ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה
 אֶת־כָּל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה: (ז) וַיִּצְרֹ ה' אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֶפְרָ מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בָּאָפוֹ נְשִׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

(4) בראשית טו, ט-יח

(ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים קַח־הָ לְךָ אֶת־רֵעִי וְאֶת־הַצֶּפֶר לֹא בְתָר: (י) וַיִּרְדַּ הַעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם: (יב) וַיְהִי הַשָּׁמַיִם לְבֹא
 וְתַרְדֵּמָה נִפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נִפְלֶתָ עָלָיו: (יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תִּדַע כִּי־גֵרֹו יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בָאָרֶץ לֹא
 לָהֶם וְעַבְדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בָן אֲנֹכִי וְאַחֲרָיִכֶן יֵצְאוּ בְרַכָּשׁ גָּדוֹל: (טו) וְאַתָּה
 תָּבוֹא אֶל־אַבְתְּיָךְ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹר בְּשִׁיבָה טוֹבָה: (טז) וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עֹן הָאֲמֹרִי עַד־הֵנָּה: (יז) וְהִנֵּה הַשָּׁמַיִם
 כָּאֵה וְעַלְטָה הִנֵּה וְהִנֵּה תִנּוּר עֵשֶׂן וְלִפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עֹבֵר בֵּין הַגּוֹרִים הָאֵלֶּה: (יח) בְּיוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר
 לְזָרְעֶךָ נִתְתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־ הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרָת:

(5) בראשית יז, א-יד

(א) וַיְהִי אַבְרָם בְּתַשְׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנָיִם וַיֹּאֶל ה' אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲנִי־אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהִנֵּה תָמִים: (ב)
 וְאַתָּה בְרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֹד מְאֹד: (ג) וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיִּדְבֹר אֹתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: (ד) אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי
 אִתְּךָ וְהִייתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם: (ה) וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהִנֵּה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַבְרָהָם גּוֹיִם נִתְתִּיךָ: (ו) וְהִפְרַתִּי
 אִתְּךָ בְּמֵאֹד מְאֹד וְנִתְתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: (ז) וְהִקְמוֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדוֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם
 לְהַיּוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעֲךָ אַחֲרָיִךְ: (ח) וְנִתְתִּי לְךָ וְלִזְרַעֲךָ אַחֲרָיִךְ אֶתֹו אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֶת כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזֹת עוֹלָם וְהִייתִי
 לָהֶם לְאֱלֹהִים: (ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדוֹרְתָם: (י) זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
 תִּשְׁמְרוּ בֵינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ הַמּוֹל לְכֶם כָּל־זָכָר: (יא) וְנִמְלֹתֶם אֶת בֶּשֶׂר עַרְלֹתְכֶם וְהִנֵּה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם:
 (יב) וּבֶן־שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כָּל־זָכָר לְדוֹדֵיכֶם וְלִיד בִּית וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מִכָּל בֶּן־נָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעֲךָ הוּא: (יג) הַמּוֹל יִמּוֹל
 יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהִיְתָה בְּרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: (יד) וְעַרְלוּ זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה
 הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמּוּיָה אֶת־בְּרִיתִי הַפֶּר:

(6) שמות יט, ה-כ

(ה) ועתה אם-שמעו בקלי ושמרתם את-בריתי והייתם לי סגלה מכל-העמים כי-לי כל-הארץ: (ו) ואתם תהיו-לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל-בני ישראל: (ז) וכא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל-הדברים האלה אשר עוהו ה': (ח) ויענו כל-העם יחדו ויאמרו כל אשר-דבר ה' נעשה וישב משה את-דברי העם אל-ה': (ט) ויאמר ה' אל-משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם-בך יאמינו לעולם ויגד משה את-דברי העם אל-ה': (י) ויאמר ה' אל-משה לך אל-העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: (יא) והיו נכנים ליום השלישי כיו ביום השלישי ירד ה' לעיני כל-העם על-הר סיני: (יב) והגבלת את-העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר וגגע בקצהו כל-הנגע בהר מות יומת: (יג) לא-תגע בו יד פי-סקול יסקל או-ירה יירה אם-בהמה אם-איש לא יחיה במשך היכל המה יעלו בהר: (יד) וירד משה מן-ההר אל-העם ויקדש את-העם וכבסו שמלתם: (טו) ויאמר אל-העם היו נכנים לשלשת ימים אל-תגשו אל-אשה: (טז) והיו ביום השלישי בהית הפקר והיו קלת וברקים **וענן כבד על-ההר** וקל שפר חזק מאד ויחרד כל-העם אשר במחנה: (יז) ויצא משה את-העם לקראת האלהים מן-המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: (יח) **ויר סיני עשן כולו** מפני אשר ירד עליו ה' באש **ויעל עשנו כעשן הכבשן** ויחרד כל-ההר מאד: (יט) והיו קול השפר הזלך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יענו בקול: (כ) וירד ה' על-הר סיני אל-ראש ההר ויקרא ה' למשה אל-ראש ההר ויעל משה:

(7) שמות כ, טו-יח

(טז) **וכל-העם ראים את-הקולות ואת-הלפידים ואת קול השפר ואת-ההר עשן** וירא העם וינעו ויעמדו מרחק: (טז) ויאמרו אל-משה דבר-אתה עמנו ונשמעה ואל-ידבר עמנו אלהים פן-נמות: (יז) ויאמר משה אל-העם אל-תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על-פניכם לבלתי תחטאו: (יח) ויעמד העם מרחק **ומשה נגש אל-הערפל אשר-שם האלהים:**

(8) שמות כד, טו-יח

(טז) **וישם את-ההר** וישכן בבוד-ה' על-הר סיני **וכסחו הענן** ששת ימים ויקרא אל-משה ביום השביעי מתוך **הענן**: (יז) ומראה כבוד ה' **באש אכלת בשר** לעיני בני ישראל: (יח) וכא משה **מתוך הענן** ויעל אל-ההר והיו משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה:

(9) שמות לא, יח

(יח) ויתן אל-משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני **שני לחת העדת** לחת אבן כתבים באצבע אלהים:

(10) יחזקאל א, כו-כח

(כו) ומִמֶּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁוֹ כְּמֵרְאָה אֶבֶן־סַפִּיר דְּמוּת כְּסָא וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶא דְּמוּת כְּמֵרְאָה

אָדָם עָלָיו מְלַמְעָה: (כז) וְאִרְאוּ כְּעֵין חֲשִׁמְל כְּמֵרְאָה־אֵשׁ בַּיִת־לָהּ סְבִיב מִמֵּרְאָה מְתַנֵּוּ וּלְמַעְלָה

וּמִמֵּרְאָה מְתַנֵּוּ וּלְמַטָּה רְאִיתִי כְּמֵרְאָה־אֵשׁ וְנִגְהָ לֹּו סְבִיב: (כח) כְּמֵרְאָה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה

בְּעַנָּן בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם כִּן מֵרְאָה הַנִּגְהָ סְבִיב הוּא מֵרְאָה דְּמוּת כְּבוֹד־ה' וְאִרְאֶה וְאֶפְלַע עַל־פְּנֵי וְאֶשְׁמַע קוֹל

מְדַבֵּר: